

CHAPTER

1

ภาพรวม การทำงานปี 2566

- \ สารจากประธานกรรมการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย
- \ สารจากผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย
- \ BOT at a Glance
- \ ภาพรวมการทำงาน ปี 2566

นายปรเมธี วิมลศิริ
ประธานกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

BANK
OF
THAILAND
PUBLICATIONS

สารจากประธานกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

ในปี 2566 เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวจากช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในหลายมิติ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุกภาคส่วน ในขณะที่ยังต้องเผชิญกับความท้าทายจากภาวะเศรษฐกิจการเงินโลกที่มีความผันผวน ปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นโจทย์สำคัญของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่ต้องดำเนินงานเพื่อรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจไทยให้ฟื้นตัวอย่างยั่งยืน (Ensuring Resiliency) รวมถึงการเตรียมความพร้อมขององค์กรเพื่อรองรับการท้าทายในอนาคต

ในปีนี้ ธปท. ดำเนินการปรับนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ให้กลับสู่ภาวะปกติต่อเนื่องจากปี 2565 ทั้งการทยอยปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย และการปรับมาตรการทางการเงินให้เข้าสู่ภาวะปกติหลังจากที่ได้ผ่อนปรนในช่วงโควิด 19 ควบคู่ไปกับการดูแลประชาชนกลุ่มเปราะบางด้วยมาตรการแก้ปัญหานี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืนที่ครอบคลุมตลอดวงจรหนี้ นอกจากนี้ ธปท. ได้เตรียมภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย (financial landscape) ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเงินดิจิทัลเพื่อสร้างโอกาส นวัตกรรม และการเข้าถึงบริการทางการเงิน ควบคู่กับการยกระดับการจัดการภัยทุจริตทางการเงิน

คณะกรรมการ ธปท. ร่วมกับคณะกรรมการนโยบาย ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการเงิน คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน ตลอดจนคณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง และคณะกรรมการธรรมาภิบาล ได้วางแนวทางการดำเนินงานของ ธปท. โดยเน้นการทำงานเชิงรุก ปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการผลักดันนโยบายให้สัมฤทธิ์ผล สื่อสารมาตรการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของ ธปท. ต่อสาธารณะ มีการกำกับดูแลความเสี่ยงที่รัดกุมและส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กร รวมไปถึงการยกระดับศักยภาพองค์กร เพื่อให้ ธปท. เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในอนาคต ซึ่งในปี 2567 คณะกรรมการ ธปท. จะยังคงติดตามและสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าวของ ธปท. ต่อไป

ในนามของคณะกรรมการ ธปท. ผมขอขอบคุณคณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. ทุกท่านที่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถท่ามกลางความท้าทายตลอดทั้งปี 2566 ทำให้การดำเนินงานของ ธปท. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการประสานนโยบายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น เพื่อมุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินที่มีเสถียรภาพและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและทั่วถึง

นายปรเมธี วิมลศิริ
ประธานกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ
ผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย

สารจากผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

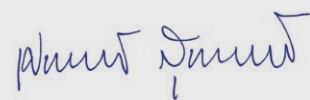
การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกในปี 2566 มีลักษณะแตกต่างจากช่วงก่อนโควิด 19 หลายประการ ทั้งการเติบโตที่ช้าและไม่ทั่วถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน รวดเร็ว และความไม่แน่นอนที่สูงขึ้น ภายใต้บริบทเช่นนี้ หัวใจสำคัญในการดูแลเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน คือ การสร้างเศรษฐกิจไทยให้มีความแข็งแกร่งอย่างยืดหยุ่น (resiliency) ซึ่งต้องมี 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ มีความมั่นคงและเสถียรภาพ มีภูมิคุ้มกัน และเติบโตได้ทันกระแสโลกใหม่ คล้ายกับตุ๊กตาล้มลุกที่ทั้งทนทานต่อแรงกระแทกที่เปรียบได้กับการเปลี่ยนแปลง และยังสามารถล้มแล้วลุกได้เองอย่างรวดเร็ว

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในฐานะผู้ดูแลเศรษฐกิจการเงินของประเทศ จึงมุ่งเน้นการดำเนินนโยบายที่จะทำให้เศรษฐกิจไทยมีองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านข้างต้น โดยในด้านความมั่นคงและเสถียรภาพ ธปท. ได้ปรับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการเงินเป็นแบบผสมผสาน กล่าวคือ ทนยอขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ต่อเนื่อง และไม่ติดกับดักดอกเบี้ยต่ำในระยะยาว แต่ก็คำนึงถึงกลุ่มเปราะบางด้วยในเวลาเดียวกัน จึงยังมีมาตรการทางการเงินเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุดจากอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่เพิ่มขึ้น

ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคม ธปท. มุ่งส่งเสริมให้คนไทยมีความรู้ทั้งด้านการเงินและการป้องกันภัยทุจริตทางการเงิน รวมถึงผลักดันกฎหมายและมาตรการร่วมกับองค์กรต่าง ๆ อาทิ การออกมาตรการจัดการภัยทุจริตทางการเงิน และการผลักดัน พรก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 เพื่อจัดการกับมิจฉาชีพและลดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชนจากภัยทางการเงิน รวมถึงการส่งเสริมความรู้ทางการเงิน และความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีทางการเงินให้กับประชาชน นอกจากนี้ ธปท. ยังยกระดับการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินให้มีความมาตรฐานและครอบคลุมยิ่งขึ้น ด้วยการออกหลักเกณฑ์การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (responsible lending) เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

ด้านการเติบโตในกระแสโลกใหม่ ธปท. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของภาคการเงินอย่างต่อเนื่อง โดยอยู่ระหว่างการผลักดันการพัฒนาเชิงโครงสร้างภายใต้หลัก 3 Opens ได้แก่ (1) Open Infrastructure การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับการเติบโตของภาคเศรษฐกิจผ่านการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินกับต่างประเทศ เช่น cross-border QR payment (2) Open Data ที่จะเชื่อมต่อระบบข้อมูลของผู้ใช้กับผู้ให้บริการที่แตกต่างกันได้ ซึ่งจะเอื้อให้ผู้ให้บริการเข้าถึงบริการทางการเงินได้ง่ายขึ้น และผู้ให้บริการสามารถนำเสนอบริการที่เหมาะสมได้มากขึ้น (3) Open Competition เปิดให้มีการแข่งขันระหว่างผู้ให้บริการที่มากขึ้น ผ่านการผลักดันให้เกิดธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา หรือ Virtual Bank เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ประโยชน์จากบริการที่ดีขึ้น สะดวกขึ้น และครบวงจรมากขึ้น

งานที่ ธปท. ทำในปี 2566 นี้จะต่อยอดขยายผลไปเป็นโครงการสำคัญ ๆ ที่เราจะได้เห็นกันในปีต่อ ๆ ไป และ ธปท. จะยังยกระดับมาตรฐานการทำงานบนฐานความรู้และข้อมูล มีกระบวนการกำหนดนโยบายที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ และตัดสินใจเชิงนโยบายโดยยึดผลประโยชน์สาธารณะและประชาชนเป็นสำคัญ

นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

BOT at a Glance

ในปี 2566 เศรษฐกิจไทยโดยรวมอยู่ในทิศทางฟื้นตัว แต่ยังไม่ทั่วถึง และเชื่อว่าที่ขาด ระบบการเงินยังมีเสถียรภาพ แต่ยังมีจุดเปราะบาง คือหนี้ครัวเรือนที่สูง ดังนั้น ธปท. จึงทยอยปรับการดำเนินนโยบายและมาตรการ จากเดิมที่เน้นกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อรองรับภาวะวิกฤต มาสู่การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน และการวางโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินระยะยาว พร้อมกับยังมีมาตรการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางแบบเจาะจง (targeted) เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยมีความทนทาน ยืดหยุ่น และปรับตัวได้ดี (resilience) ภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ

รวมทั้งรองรับกระแสโลกใหม่อย่างดิจิทัลและความยั่งยืน ต่อสิ่งแวดลอม นอกจากนี้ ธปท. ให้ความสำคัญกับการรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วน และวิเคราะห์ข้อมูลรอบด้าน เพื่อนำมาประกอบการออกแบบนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

การทำงานของ ธปท. ในปี 2566 สามารถช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ธุรกิจ และการดำเนินชีวิตของคนไทย แสดงเป็นสถิติตัวเลขได้ ดังนี้

เศรษฐกิจไทย

คณะกรรมการนโยบายการเงิน
ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย
อย่างค่อยเป็นค่อยไปครั้งละ

0.25% รวม 5 ครั้ง

มาอยู่ที่ 2.50%

เพื่อช่วยให้อัตราดอกเบี้ยนโยบาย
ปรับจากระดับที่ผ่อนคลายมาก
ในช่วงโควิด 19 เข้าสู่ระดับที่เป็นกลาง
ต่อเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งเป็นระดับที่ช่วย
สนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ
ที่มีเสถียรภาพและยั่งยืน

ประชาชนและธุรกิจ

ขยายเวลามาตรการสินเชื่อฟื้นฟู
และสินเชื่อเพื่อการปรับตัว
ออกไปอีก 1 ปี จากวันที่ 9 เมษายน
2566 เป็นสิ้นสุดวันที่ 9 เมษายน
2567 เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจ
SMEs ที่ยังคงได้รับผลกระทบจาก
สถานการณ์โควิด 19 ได้รับ
ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องรวมถึง
เพื่อเสริมสภาพคล่องให้กับธุรกิจ
ที่ต้องการปรับตัว จำนวน

65,864 ราย

ณ เดือนธันวาคม 2566

มาตรการแก้หนี้เดิม :

ณ เดือนธันวาคม 2566 มีลูกหนี้ของ
ธนาคารพาณิชย์ SFIs และ non-bank
ที่อยู่ภายใต้มาตรการช่วยเหลือรวม

3.52 ล้านล้านบาท

จำนวน 6.37 ล้านบัญชี

ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อย
ที่เป็นหนี้เสียจากผลกระทบโควิด 19
ผ่านมาตรการปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่ง

70% ของจำนวนบัญชี

เป็นลูกหนี้รายย่อยของ SFIs โดย
ณ เดือนธันวาคม 2566 จำนวนบัญชี
ลูกหนี้รายย่อยในกลุ่มนี้ของ SFIs อยู่ที่

2.58 ล้านบัญชี

ลดลง 20%

เมื่อเทียบกับเดือนสิงหาคม 2565*

* เทียบกับจำนวนลูกหนี้ของ SFIs ที่เป็นหนี้เสียจากผลกระทบโควิด 19

ณ สิ้นเดือนสิงหาคม 2565 ซึ่งเผยแพร่ในเอกสารแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน

โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ :

มียอดสินเชื่อก่อนพักแล้ว

74,114 ล้านบาท

และมีจำนวนผู้ได้รับความช่วยเหลือ

500 ราย

(ปิดโครงการ ณ วันที่ 9 เมษายน 2566)

คณะกรรมการลดอัตราดอกเบี้ยชำระหนี้บัตรเครดิตขึ้นต่ำจาก

10% เป็น **5%**

และมาตรการขยายระยะเวลาชำระหนี้ของสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล จาก 6 เดือนเป็น 1 ปี ไปจนถึงสิ้นปี 2566

ทางด่วนแก้หนี้มียอดช่วยเหลือสะสมตั้งแต่เปิดบริการเมื่อเดือนเมษายน 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2566 จำนวน

287,052 บัญชี

(เฉพาะในปี 2566 จำนวน

30,724 บัญชี) คิดเป็น **73%**

ของจำนวนผู้เข้าเงื่อนไข**

การให้คำปรึกษาและรับเรื่องร้องเรียนด้านการใช้บริการทางการเงินและภัยการเงิน : ในปี 2566

ได้รับเรื่องร้องเรียน

รวมประมาณ **5,951** รายการ

โดย **85%** ของเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับด้านบริการทางการเงิน

ให้คำปรึกษาและให้ข้อมูล

10,235 รายการ

หมอหนี้เพื่อประชาชน ตั้งแต่

เปิดบริการเมื่อเดือนมกราคม 2564

มียอดผู้สมัครเข้ารับคำปรึกษาสะสม

จำนวน **9,520** ราย

(เฉพาะในปี 2566 จำนวน 2,364 ราย)

เป็นรายย่อย **7,523** ราย

และธุรกิจ **1,997** ราย

คลินิกแก้หนี้มียอดช่วยเหลือสะสม ณ เดือนธันวาคม 2566 จำนวนกว่า

152,700 บัญชี

เพิ่มขึ้น **49%** 📈

จาก ณ สิ้นปี 2565

ธุรกรรมชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ณ สิ้นปี 2566

จำนวน
คนลงทะเบียน
พร้อมเพย์

77.2

ล้านหมายเลข

เพิ่มขึ้น **2.9**

ล้านเลขหมาย

จากปี 2565

ปริมาณการโอนเงิน
ผ่านพร้อมเพย์
เฉลี่ยต่อวัน

54.5
ล้านรายการ

มูลค่าการโอนเงิน
ผ่านพร้อมเพย์
เฉลี่ยต่อวัน

129.9

พันล้านบาท

สถิติการใช้งาน
สูงสุดใหม่
(NEW HIGH)

75.9

ล้านรายการต่อวัน

เมื่อเดือนธันวาคม 2566

PromptPay-
PayNow

มีจำนวนธุรกรรม

756,000

รายการ

เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าจาก
ปีก่อนหน้า และมีมูลค่า
ธุรกรรมรวม

4,700 ล้านบาท

เพิ่มขึ้น 1 เท่า
จากปีก่อนหน้า

Cross-border
QR Payment

มีจำนวนธุรกรรมรวม

720,000

รายการ

เพิ่มขึ้นเกือบ 13 เท่า
จากปีก่อนหน้า และมี
มูลค่าธุรกรรมรวม

600 ล้านบาท

เพิ่มขึ้น 6 เท่า
จากปีก่อนหน้า

** ผู้เข้าเงื่อนไขคือ คนที่สมัครเข้ามาทั้งหมด หักออกด้วยคนที่ติดต่อไม่ได้ และคนที่ไม่เข้าเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น ไม่พบบัญชี ค่าขอซ้ำ หรือยกเลิกคำขอ

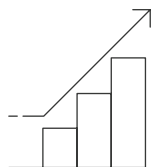
ภาพรวมการทำงาน ปี 2566

ความท้าทายของเศรษฐกิจไทย ภายใต้การฟื้นตัวอย่างยั่งยืน

ในปี 2566 เศรษฐกิจไทยโดยรวมอยู่ในทิศทางฟื้นตัว แม้ยังไม่ทั่วถึงและโตช้ากว่าที่คาด เสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ยังมีจุดเปราะบาง คือ หนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง และความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ ภายใต้บริบทดังกล่าว ธปท. จึงทยอยปรับการดำเนินนโยบายและมาตรการ จากเดิมที่เน้นกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อให้หลุดพ้นจากภาวะวิกฤต มาสู่การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน และการวางโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินระยะยาวควบคู่กับการมีมาตรการช่วยเหลือทางการเงินแบบเฉพาะจุด (targeted) สำหรับกลุ่มเปราะบาง เพื่อช่วยให้เศรษฐกิจไทยมีความทนทาน ยืดหยุ่น และปรับตัวได้ดีภายใต้กระแสดิจิทัล และกระแสมุ่งมั่นต่อสิ่งแวดลอม (resilience) ซึ่งในการดำเนินการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วน รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและรอบด้าน เพื่อนำมาประกอบการออกแบบนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงสุด และลดผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจ ประชาชน และภาคธุรกิจ

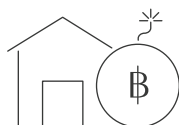
5 ใจท่ย์สำคัญขง สปท.

ในปี 2566 สปท. มุ่งผลักดันงานสำคัญ 5 ด้าน เพื่อให้มันใจว่า เศรษฐกิจไทยจะฟื้นตัวได้อย่างยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และความเส่ียงในรูปแบบใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

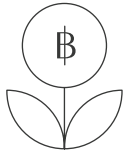
1 ปรับนโยบายเพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัว ได้อย่างมีเสถียรภาพ และไม่ก่อให้เกด ความเส่ียงในระยะยาว

โดยได้ปรับทิศทางนโยบายการเงินและมาตรการทางการเงินให้กลับสู่ ระดับปกติมากขึ้น เพื่อให้เศรษฐกิจไทยเติบโตสอดคล้องกับศักยภาพ ในระยะยาว ขณะที่ยังมีมาตรการทางการเงินไว้รองรับกลุ่มเปราะบาง ที่ยังฟื้นตัวไม่เต็มที่

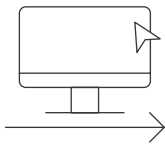
2 วางกลไกแก้ปัญหานี้ครัวเรือน อย่างยั่งยืน

เน้นแก้ไขปัญหานี้ครัวเรือนที่ครอบคลุมตลอดวงจรหนี้ และสร้าง กลไกให้สถาบันการเงินต้องช่วยเหลือลูกหนี้อย่างต่อเนื่อง ทั้งการปรับ โครงสร้างหนี้ให้แก่วุฒุนีทั้งก่อนและหลังการเป็นหนี้เสีย การแก้หนี้ เรื้อรัง ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิให้ลูกหนี้ได้รับความเป็นธรรมจาก การใช้บริการทางการเงิน

3 สนับสนุนให้ภาคธุรกิจ เปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

โดยให้น้ำหนักกับการวางรากฐานให้สถาบันการเงินผนวกเรื่องสิ่งแวดล้อมเข้าไปในกระบวนการทำธุรกิจแบบครบวงจร และผลักดันให้สถาบันการเงินมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เพียงพอต่อการช่วยให้ธุรกิจเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (transition finance product) โดยเริ่มจากอุตสาหกรรมนำร่อง

4 วางโครงสร้างพื้นฐาน การเงินดิจิทัล

เพื่อช่วยให้ภาคการเงินไทยสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและข้อมูลในการพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการได้ดีขึ้นและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (responsible innovation) โดยได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากปีก่อนภายใต้หลักการ Open Infrastructure, Open Data และ Open Competition

5 สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้พนักงาน ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ

สปท. พัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคล การจัดการข้อมูล และระบบเทคโนโลยี ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนพันธกิจและแผนยุทธศาสตร์ในระยะถัดไป เพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวพร้อมรับความท้าทายทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากโจทย์ 5 ด้าน ถึงชีวิตคนไทย

การขับเคลื่อนโจทย์ทั้ง 5 ด้านตลอดปี 2566 มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์
และเสริมสร้างความยืดหยุ่นทนทานให้กับเศรษฐกิจไทย คนไทย
และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

1 \ เศรษฐกิจไทย

ในปี 2566 เศรษฐกิจไทยอยู่ในทิศทางฟื้นตัว แต่ยังโตไม่ทั่วถึง และช้ากว่าที่คาดโดยเฉพาะช่วงหลังของปี เพราะมีปัจจัยเสี่ยงหลักจากเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวช้า และการลงทุนของภาครัฐที่ลดลงจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีล่าช้า อีกทั้งยังเริ่มมีสัญญาณว่าเศรษฐกิจไทยกำลังเผชิญปัญหาเชิงโครงสร้างที่รุนแรงขึ้น ส่วนเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำจากปัจจัยพิเศษและชั่วคราว ระบบการเงินโดยรวมมีเสถียรภาพ ซึ่งเมื่อซึ่กน้ำหนักปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบด้าน การดำเนินนโยบายการเงินที่เหมาะสมจึงเป็นการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายแบบค่อยเป็นค่อยไปและอยู่ในระดับที่สอดคล้องกับแนวโน้มเศรษฐกิจการเงิน ควบคู่กับการดำเนินมาตรการทางการเงินเฉพาะจุด เพื่อดูแลกลุ่มเปราะบางที่รายได้ยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่ อาทิ ขยายเวลามาตรการสินเชื่อฟื้นฟูและสินเชื่อเพื่อการปรับตัวออกไปอีก 1 ปี เป็นสิ้นสุดวันที่ 9 เมษายน 2567 เพื่อสนับสนุนให้ธุรกิจมีสภาพคล่องที่เพียงพอและเอื้อต่อการปรับตัวภายใต้กระแสโลกใหม่ และปรับเกณฑ์

คุณสมบัติลูกหนี้ให้สามารถเข้าโครงการคลินิกแก้หนี้ได้เพิ่มขึ้น

ภาวะการเงินตึงตัวขึ้นบ้างตามการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย แต่ยังไม่เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในภาพรวม โดยการส่งผ่านอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่เพิ่มขึ้นในรอบนี้ไปยังอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ที่เรียกเก็บจากลูกค้ารายย่อยชั้นดี (Minimum Retail Rate: MRR) ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยที่เรียกเก็บจากลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี (Minimum Loan Rate: MLR)¹ ซึ่งช่วยบรรเทาผลกระทบต่อลูกหนี้กลุ่มเปราะบางที่การกู้ยืมส่วนใหญ่อ้างอิง MRR ขณะที่การเติบโตของสินเชื่อแม้หดตัวแต่หลัก ๆ มาจากการทยอยใช้คืนหนี้ของภาคธุรกิจจากมาตรการในช่วงโควิด 19 ซึ่งถือเป็นสัญญาณที่ดี อีกทั้งมูลค่าสินเชื่อปล่อยใหม่ของธนาคารพาณิชย์สูงกว่าช่วงก่อนโควิด 19 แล้ว สะท้อนว่าธนาคารพาณิชย์ยังปล่อยเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ

2 \ ประชาชน

แม้เศรษฐกิจไทยจะทยอยฟื้นตัว แต่ยังมีจุดเปราะบางจากปัญหานี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญหาเชิงโครงสร้างที่ ธปท. ตระหนักและให้ความสำคัญมาโดยตลอด จึงได้จัดทำทิศทางและแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืนและครบวงจร เพื่อบูรณาการการแก้ปัญหาในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว จากทั้งภายใน ธปท. และกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้เป็นทิศทางเดียวกัน โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. มาตรการแก้หนี้เดิมที่อยู่ระหว่างดำเนินการ
ได้แก่ (1) ธปท. เร่งดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาหนี้ โดย ณ

เดือนธันวาคม 2566 มีลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions: SFIs) และผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) ที่อยู่ภายใต้มาตรการช่วยเหลือรวม 3.52 ล้านล้านบาท จำนวน 6.37 ล้านบัญชี โดย ธปท. ได้ผลักดันให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ติดต่อลูกค้าเพื่อเสนอความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าแต่ละกลุ่มอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการช่วยเหลือลูกหนี้ก่อนเป็นหนี้เสีย (pre-emptive) (2) สำหรับลูกหนี้รายย่อยที่เป็นหนี้เสียจากผลกระทบโควิด 19 ซึ่งจำนวนบัญชีส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้รายย่อยของ SFIs (คิดเป็น 70% ของจำนวนบัญชีของลูกค้ากลุ่มนี้

¹ ธนาคารพาณิชย์ได้ทยอยปรับอัตราดอกเบี้ย MRR ประมาณ 50% ของอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ปรับขึ้น ซึ่งน้อยกว่า MLR ที่ปรับขึ้นประมาณ 70%

ทั้งหมด) นั้น SFIs ได้ทยอยให้ความช่วยเหลือผ่านมาตรการปรับโครงสร้างหนี้เป็นสำคัญ ณ เดือนธันวาคม 2566 จำนวนบัญชีลูกหนี้รายย่อยในกลุ่มนี้ของ SFIs อยู่ที่ 2.58 ล้านบัญชีลดลง 20% เมื่อเทียบกับเดือนสิงหาคม 2565² และ (3) คลินิกแก้หนี้ ได้ปรับเกณฑ์คุณสมบัติลูกหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีหนี้ค้างชำระมากกว่า 120 วัน ให้สามารถเข้าร่วมโครงการได้ รวมถึงเพิ่มทางเลือกแผนการชำระหนี้ให้กับลูกหนี้ในโครงการที่เริ่มมีปัญหาในการผ่อนชำระ โดย ณ เดือนธันวาคม 2566 มีลูกหนี้เข้าร่วมโครงการคลินิกแก้หนี้ ยอดสะสมกว่า 152,700 บัญชีเพิ่มขึ้น 49% จาก ณ สิ้นปี 2565 นอกจากนี้ ธปท. มีส่วนช่วยผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหากลุ่มลูกหนี้สำคัญ ได้แก่ กลุ่มหนี้ข้าราชการครู และกลุ่มหนี้กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

2. มาตรการที่อยู่ระหว่างเตรียมบังคับใช้
ธปท. ได้สื่อสารแนวทางมาตรการใหม่ที่จะดูแลหนี้้อย่างยั่งยืนและครบวงจร และเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างหลักเกณฑ์แนวทางแก้ไขปัญหานี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน ได้แก่ การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (responsible lending) ซึ่งจะยกระดับการดำเนินการจากการขอความร่วมมือให้สถาบันการเงินช่วยเหลือลูกหนี้ เป็นการกำหนดให้สถาบันการเงินต้องให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม

ดูแลลูกหนี้ที่มีปัญหาชำระหนี้ด้วยการปรับโครงสร้างหนี้ ช่วยลูกหนี้ที่เข้าข่ายเป็นหนี้เรื้อรัง (persistent debt) ให้ปิดจบหนี้ได้ รวมถึงคุ้มครองสิทธิลูกหนี้ให้เป็นธรรมยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีผลบังคับใช้กับสถาบันการเงินและ non-bank ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2567 เป็นต้นไป ยกเว้นส่วนของหนี้เรื้อรังที่จะเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2567 (สำหรับ SFIs ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ก่อนบังคับใช้ต่อไป) รวมถึงได้เตรียมแนวทางดูแลความเสี่ยงเชิงระบบอย่างมาตรการกำหนดภาระหนี้ต่อรายได้ (Debt Service Ratio) เพื่อดูแลการก่อหนี้ใหม่ ลดการก่อหนี้เกินตัว และให้ลูกหนี้มีรายได้หลังชำระหนี้เหลือเพียงพอต่อการดำรงชีพ โดยการบังคับใช้จะพิจารณาให้เหมาะสมกับบริบทของเศรษฐกิจ และจะสื่อสารล่วงหน้าให้ประชาชนและผู้ให้บริการมีเวลาในการปรับตัว นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างพิจารณาหลักการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยงของลูกหนี้ (Risk-Based Pricing: RBP) เพิ่มเติม โดยมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสินเชื่อด้วยดอกเบี้ยที่สะท้อนตามความเสี่ยงของตน ผู้กู้ที่มีความเสี่ยงสูงเกินกว่าเพดานดอกเบี้ยตามกฎหมายจะมีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อในระบบมากขึ้นและลดการพึ่งพาหนี้นอกระบบ ขณะที่ผู้กู้ที่มีความเสี่ยงต่ำหรือมีประวัติการชำระหนี้ที่ดีจะมีโอกาสได้เงื่อนไขสินเชื่อที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการดูแลหนี้ครัวเรือน

² เทียบกับจำนวนบัญชีลูกหนี้ของ SFIs ที่เป็นหนี้เสียจากผลกระทบจากโควิด 19 ณ สิ้นเดือนสิงหาคม 2565 ซึ่งเผยแพร่ในเอกสารแนวทางการแก้ปัญหานี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน

3 \ ระบบสถาบันการเงิน

ธปท. ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการวางรากฐานภูมิทัศน์ใหม่ของภาคการเงินไทย (financial landscape) ตามที่ได้สื่อสารหลักการ ทิศทางสำคัญ และแนวนโยบายไว้ในปี 2565 เพื่อให้ภาคการเงินของไทยสามารถใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีการแข่งขันอย่างเท่าเทียม รวมทั้งมีส่วนสนับสนุนภาคธุรกิจให้เปลี่ยนผ่านสู่การดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างทันการณ์

ตลอดปี 2566 ธปท. ได้ดำเนินการตามทิศทางดังกล่าวโดยมีผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ ได้แก่

1. ด้านการเงินดิจิทัล ธปท. พัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการได้ดีขึ้น และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (responsible innovation) ต่อเนื่องในปี 2566 ซึ่งบางส่วนได้เริ่มดำเนินการแล้ว เช่น การเชื่อมต่อระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ (cross-border payment) การเปิดใช้งานระบบ PromptBiz ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่รองรับการทำธุรกรรมการค้าและการชำระเงินข้ามธนาคารของธุรกิจในรูปแบบดิจิทัลอย่างครบวงจร ผ่านธนาคารพาณิชย์ นำร่อง 5 ราย ซึ่งคาดว่าจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และสร้างข้อมูลดิจิทัลให้กับภาคธุรกิจเพื่อต่อยอดในการใช้ประโยชน์ เช่น การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ขณะที่อีกหลายเรื่องได้เริ่มเปิดรับฟังความเห็นต่อแนวนโยบายแล้ว และกำลังเร่งผลักดันให้เกิดผลขึ้นจริง เช่น นโยบายการเปิดกว้างให้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลตามสิทธิของผู้ใช้บริการ (Open Banking Data for Consumer Empowerment) และแนวทางการอนุญาตให้จัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank)

นอกจากนี้ ธปท. ได้พัฒนาโครงการสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC) ทั้งด้าน Wholesale CBDC ที่เป็นการโอนเงินระดับ

สถาบันการเงินระหว่างประเทศในโครงการ Multiple Central Bank Digital Currency Bridge เพื่อช่วยลดต้นทุนและระยะเวลาในการทำธุรกรรม ขณะที่ ธปท. ยังริเริ่มการพัฒนา Retail CBDC ที่เป็นการใช้ CBDC ระดับประชาชน เพื่อหาความเป็นไปได้ที่จะนำเอาเทคโนโลยีเบื้องหลังมาพัฒนา use cases หรือบริการใหม่ ๆ ที่ระบบการชำระเงินปัจจุบันยังมีข้อจำกัดหรือทำได้ยาก โดย ธปท. ยังไม่มีแผนออกใช้ Retail CBDC ในอนาคต (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Box 5 ความก้าวหน้าโครงการพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลาง (CBDC))

2. ด้านภัยทุจริตทางการเงินจากช่องทางดิจิทัล

ในการพัฒนาและส่งเสริมการเงินดิจิทัลให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้กับประชาชน ซึ่งปัญหาภัยทุจริตทางการเงินที่เพิ่มขึ้นและมีการพัฒนารูปแบบการหลอกลวงอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นอุปสรรคสำคัญที่กระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในการใช้บริการทางการเงินดิจิทัล โดย ธปท. ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและไม่ได้นิ่งนอนใจ จึงเร่งสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน และดำเนินการเพื่อดูแลและจัดการภัยทุจริตทางการเงินจากช่องทางดิจิทัลในเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง ผ่านการออกแนวนโยบายและมาตรการเพื่อยกระดับการป้องกัน การตรวจจับ และการตอบสนองของผู้ให้บริการทางการเงินให้เท่าทันและเป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น ให้สถาบันการเงินจัดส่งลิงก์ทุกประเภทผ่าน SMS และอีเมล ยกระดับความเข้มงวดในกระบวนการยืนยันตัวตนขั้นต่ำด้วย biometrics เมื่อโอนเงินมูลค่าสูง และให้สถาบันการเงินมีสายด่วนตลอด 24 ชั่วโมง แยกจากช่องทางให้บริการปกติ

นอกจากนี้ ธปท. ยังสนับสนุนการให้ความรู้ด้านภัยการเงินอย่างต่อเนื่อง รวมถึงผลักดันการพัฒนาระบบ Central Fraud Registry (CFR) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และ

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลบัญชีที่เข้าข่ายเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยกลุ่มธนาคารได้แลกเปลี่ยนข้อมูลบัญชีที่ได้รับแจ้งจากผู้เสียหายตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 แล้วตั้งแต่สิ้นเดือนสิงหาคม 2566 ทั้งนี้ ธปท. จะดำเนินการยกระดับมาตรการป้องกันภัยทุจริตให้บูรณาการมากขึ้น โดยจะร่วมมือกับภาคสถาบันการเงิน และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ยกระดับมาตรฐานการเปิดบัญชีให้เข้มงวดขึ้น รวมถึงการสร้างกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันภัยทุจริตนอกภาคการเงิน และขยายช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งข้อมูลแจ้งเตือนภัยได้ง่าย

3. ด้านการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้ความท้าทายจากกระแสโลกที่ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ธปท. ได้ผลักดันให้ภาคการเงินมีบทบาทสำคัญในการช่วยสนับสนุนภาคธุรกิจและระบบเศรษฐกิจไทยให้เปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยในปีนี้ ธปท. ให้น้ำหนักกับการวางกลไกและมาตรฐานให้สถาบันการเงินนำเรื่องสิ่งแวดล้อมเข้าไปผนวกในการดำเนินธุรกิจอย่างจริงจังและครบวงจร ได้แก่ (1) มีแนวนโยบายการดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินโดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (standard practice) เพื่อให้สถาบันการเงินใช้เป็นกรอบหลักในการประเมินโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม โดยผนวกเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานหรือมีผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมและเหมาะสม (2) มีมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Thailand Taxonomy) ระยะที่ 1 สำหรับภาคพลังงานและภาคการขนส่งซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงสุด เพื่อให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีมาตรฐานกลางและใช้อ้างอิงสำหรับการเข้าถึงบริการและเครื่องมือทางการเงินได้ และ (3) ผลักดันให้สถาบันการเงินมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อสนับสนุนให้ภาคธุรกิจปรับตัว เริ่มจากอุตสาหกรรม

นาร่อง ได้แก่ อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย ซึ่งสถาบันการเงินได้สนับสนุนเงินทุนผ่านการให้สินเชื่ออัตราดอกเบี้ยพิเศษเพื่อซื้อเครื่องจักรที่เกี่ยวข้องกับการเก็บเกี่ยวอ้อยที่มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยลด PM2.5 และ (4) เสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรในเรื่องการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยบรรจุแนวทางการพัฒนาด้านนี้ไว้ใน industry handbook และสมาคมธนาคารไทยได้ทยอยจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในระยะข้างหน้า ธปท. จะผลักดันให้ภาคสถาบันการเงินมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลายและเพียงพอเพื่อสนับสนุนการปรับตัวของภาคธุรกิจสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (transition product) ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนงานพันธกิจและแผนยุทธศาสตร์ของ ธปท. ให้สัมฤทธิ์ผล จำเป็นต้องเสริมพลังให้กับบุคลากรผ่านการสร้างสภาพแวดล้อมทั้งระบบบริหารทรัพยากรบุคคล การวางแผนกำลังคน ระบบข้อมูล และระบบเทคโนโลยีที่เอื้อให้พนักงานทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ควบคู่กับการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่องานในอนาคต นอกจากนี้ ธปท. ได้ทยอยปรับโครงสร้างองค์กร เน้นรวมศูนย์กลุ่มงานที่มีลักษณะเดียวกัน เพื่อให้การทำงานสอดประสานมีประสิทธิภาพขึ้น และเพิ่มพลังการขับเคลื่อนงานในระยะข้างหน้า

จากการดำเนินการและมาตรการต่าง ๆ ที่ ธปท. ผลักดันมาตลอด ภายใต้ 5 โจทย์สำคัญ ได้ช่วยให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวพร้อมกับการมีรากฐานรองรับการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างทันการณ์ รวมถึงดูแลให้ภาคการเงินมีความมั่นคง ปลอดภัย ประชาชนมั่นใจในการใช้บริการสำหรับในภาคประชาชนยังมีมาตรการช่วยเหลือปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืนซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้อย่างมั่นคง มีเสถียรภาพ เกิด resilience ที่แท้จริง